

HOTĂRÎRE
pentru aprobarea Concepției politicii externe a Republicii Moldova

nr. 368-XIII din 08.02.95

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.20/187 din 06.04.1995

* * *

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art.1. - Se aprobă Concepția politicii externe a Republicii Moldova (se anexează).

Art.2. - Guvernul, pentru realizarea prevederilor concepției menționate, va elabora cadrul legislativ corespunzător și va crea structurile și mecanismele necesare.

Art.3. - Prezenta hotărîre intră în vigoare la data publicării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Petru LUCINSCHI

Chișinău, 8 februarie 1995.

Nr.368-XIII.

CONCEPȚIA
politicii externe a Republicii Moldova

I. REPUBLICA MOLDOVA ÎN COMUNITATEA INTERNAȚIONALĂ

Proclamînd la 27 august 1991 independența sa, Republica Moldova a devenit unul din primele state suverane de pe teritoriul fostei U.R.S.S. Țara noastră este situată în sud-estul Europei, zonă geografică cuprinsă în prezent de procesele complexe de tranziție de la un sistem totalitar la democrație și economia de piață. Posedînd sistemele necesare electroenergetic, de transport și de telecomunicații, Republica Moldova are premise importante pentru o colaborare reciproc avantajoasă cu țările europene. Dunărea ar putea deveni o arteră de transport, ce va lega Republica Moldova atît cu țările Europei Centrale, cît și cu cele din bazinul Mării Negre, asigurînd totodată comunicarea și cu țările Orientului Apropiat. Fiind conectată la sistemele de comunicații ale Ucrainei, Federației Ruse și ale altor țări din Comunitatea Statelor Independente, Republica Moldova poate deveni un important nod regional al acestor sisteme.

Situația geopolitică specifică condiționează atenția sporită față de țara noastră din partea comunității internaționale. Republica Moldova a fost recunoscută de majoritatea statelor lumii, ea este membru al O.N.U. și al instituțiilor ei specializate, membru al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (O.S.C.E.), al Consiliului de Cooperare Nord-Atlantică, face parte din C.S.I., activează în cadrul Cooperării Economice a Mării Negre, Comisiei Dunării și altor organizații internaționale. Integrarea în structurile europene oferă Republicii Moldova o reală posibilitate de consolidare a securității naționale și de asigurare a integrității teritoriale, contribuind astfel la instaurarea stabilității politice în zonă.

Republica Moldova menține și va dezvolta raporturi de bună vecinătate și prietenie cu statele limitrofe România și Ucraina, este foarte importantă extinderea și aprofundarea relațiilor cu Federația Rusă, Republica Belarus, cu alte țări din C.S.I., cu cele șapte state puternic industrializate. Ținînd cont

de interesele securității naționale, Republica Moldova dezvoltă relații cu statele din întreaga lume la nivelul definit de necesitățile reformelor social-economice ce se desfășoară în societatea noastră.

II. PRIORITĂȚILE POLITICII EXTERNE

În baza prevederilor Constituției, drept priorități în politica sa externă Republica Moldova consideră:

consolidarea independenței și suveranității țării;

asigurarea integrității teritoriale;

afirmarea țării în calitate de factor de stabilitate pe plan regional;

contribuirea la promovarea reformelor social-economice necesare pentru tranziția la economia de piață și ridicarea bunăstării populației;

edificarea statului de drept în care vor fi garantate și aduse la nivelul standardelor internaționale drepturile și libertățile fundamentale ale omului, precum și ale persoanelor aparținând minorităților naționale.

Realizarea acestor priorități ce constituie esența politicii externe a Republicii Moldova, va asigura în concordanță cu interesele naționale majore, edificarea statului nostru în calitate de stat independent, unitar și indivizibil, care întreține relații reciproc avantajoase cu toate țările lumii.

III. PRINCIPIILE POLITICII EXTERNE

Respectând cu strictețe principiile și normele dreptului internațional recunoscute de comunitatea internațională, în conformitate cu Declarația asupra principiilor dreptului internațional privind relațiile prietenești și cooperarea între state, adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 24 octombrie 1970, precum și cu Declarația privind principiile care guvernează relațiile reciproce dintre statele participante la C.S.C.E. din Actul final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, semnat la Helsinki în 1975, Republica Moldova își realizează politica externă în baza următoarelor principii:

nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forța;

reglementarea diferendelor internaționale prin mijloace pașnice;

neamestecul în treburile interne ale altor state;

cooperarea internațională;

egalitatea în drepturi a popoarelor și dreptul lor de a-și hotărî singure soarta;

egalitatea suverană a statelor;

îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor asumate;

inviolabilitatea frontierelor;

integritatea teritorială a statelor;

respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Republica Moldova promovează o politică de neutralitate permanentă, angajându-se să nu ia parte la conflicte armate, la alianțe politice, militare sau economice care au ca scop pregătirea războiului, să nu folosească teritoriul său pentru amplasarea bazelor militare străine, să nu dețină, să nu producă și să nu experimenteze arma nucleară.

Țara noastră sprijină încheierea și respectarea acordurilor în domeniul neproliferării armei nucleare, controlului asupra armamentului, susține eforturile îndreptate spre dezarmare și destindere a încordării.

În relațiile cu alte state Republica Moldova nu acceptă politica hegemonistă a dictatului, a constrângerii politice și economice, împărțirii sferelor de influență, considerând drepturi inalienabile ale fiecărui popor egalitatea suverană a statelor și opțiunea liberă a căilor lor de dezvoltare.

IV. DIRECȚIILE PRINCIPALE ALE POLITICII EXTERNE

Republica Moldova va promova o politică externă elastică și echilibrată în următoarele direcții principale:

1. Dezvoltarea relațiilor bilaterale interstatale

În cadrul relațiilor bilaterale interstatale Republica Moldova va porni de la necesitatea asigurării intereselor sale economice, sociale și politice.

a) Relațiile cu țările C.S.I.

În relațiile cu țările C.S.I. Republica Moldova consideră obiectiv primordial încheierea și îndeplinirea riguroasă a tratatelor interstatuale de prietenie și colaborare în vederea creării unui climat de încredere și respect reciproc, stabilirii unor relații reciproc avantajoase în domeniile politic, economic, tehnico-științific și cultural.

Ținând cont de particularitățile dezvoltării istorice și de situația geopolitică a Republicii Moldova, sînt prioritare relațiile bilaterale cu Federația Rusă, Ucraina și Republica Belarus. De caracterul acestor relații vor depinde în mare măsură stabilitatea politică și succesul reformelor politice și economice în țara noastră.

În temeiul existenței unor relații economice și spirituale Republica Moldova va păstra și dezvolta în continuare legăturile de prietenie și colaborare reciproc avantajoasă cu țările Asiei Mijlocii și ale Caucazului - membre al C.S.I.

b) Relațiile cu țările Europei și Americii de Nord

În relațiile cu țările Europei pentru Republica Moldova este importantă cooperarea multilaterală cu România. Dezvoltarea acestei cooperări se întemeiază pe criterii atât geografice, România fiind țară vecină cu Republica Moldova, cât și de ordin istoric și cultural. O atenție deosebită se acordă cooperării cu România în scopul depășirii dependenței economice unilaterale actuale a Republicii Moldova și integrării ei în comunitatea europeană.

Ținând cont de ponderea statelor occidentale dezvoltate în economia mondială, în special a țărilor din grupul celor șapte, și de rolul pe care îl joacă aceste țări în relațiile internaționale, în menținerea păcii și securității în lume, precum și de sprijinul care ni se acordă din partea statelor acestui grup, Republica Moldova va acorda o atenție sporită dezvoltării relațiilor de parteneriat și cooperare pe multiple planuri cu S.U.A., R.F.G., Franța, Italia, Marea Britanie și Canada.

Republica Moldova va extinde și va aprofunda relațiile cu țările Europei Centrale și de Vest, ceea ce este foarte important datorită poziției geografice, potențialului economic, prestigiului internațional și rolului acestor state în menținerea și consolidarea păcii, stabilității și securității pe continent, precum și datorită sprijinului acordat din partea lor Republicii Moldova în promovarea reformelor social-economice, consolidarea independenței sale și integrarea în structurile europene și mondiale.

Altă direcție importantă o constituie stabilirea și dezvoltarea relațiilor bilaterale cu țările Europei de Est. Experiența acestor țări în reformarea sistemului politic, edificarea statutului de drept și democratic, tranziția la economia de piață prezintă un interes deosebit pentru Republica Moldova. Țara noastră are interese comune cu statele Europei de Est și în vederea integrării în structurile internaționale și întăririi securității pe continent.

Un loc aparte în relațiile cu țările Europei revine Țărilor Baltice cu care avem mult comun în trecut, interese și probleme asemănătoare, ceea ce constituie o platformă firească pentru coordonarea unor aspecte ale politicii externe.

Un nou impuls vor căpăta relațiile cu Țările Scandinave, în primul rînd pe plan economico-comercial.

c) Relațiile cu țările Asiei, Africii și Americii Latine

În relațiile cu țările Asiei, Africii și Americii Latine Republica Moldova va dezvolta și diversifica colaborarea bilaterală cu acele state care prezintă interes politic și economic, au o economie dezvoltată și joacă un rol important pe plan mondial și regional.

Relațiile reciproc avantajoase cu astfel de țări ale acestor continente ca Japonia, China, Iran, Republica Coreea, Republica Africa de Sud, Egipt, Mexic, Brazilia și altele ar stimula investițiile în economia Republicii Moldova, implementarea noilor tehnologii ce ar contribui la dezvoltarea industrială a statului nostru.

Dezvoltarea relațiilor cu țările Asiei, Africii și Americii Latine va face relațiile internaționale ale Republicii Moldova mai diverse, va consolida pozițiile economice ale țării noastre.

Unele priorități în relațiile bilaterale dintre Republica Moldova și țările menționate nu au caracter absolut și nu exclud stabilirea și menținerea legăturilor cu alte state de pe aceste continente în cazurile cînd aceasta o cer interesele naționale ale Republicii Moldova în corespundere cu principiile avantajului

economic și pragmatismului politic.

2. Dezvoltarea relațiilor multilaterale interstatale

Republica Moldova va stabili relații multilaterale interstatale în cadrul organizațiilor internaționale universale, precum și în al celor regionale și subregionale.

a) Activitatea în cadrul O.N.U. și altor organizații internaționale universale

Participarea Republicii Moldova în organizațiile internaționale creează posibilități reale pentru o colaborare cu aproape toate statele lumii în cadrul relațiilor multilaterale interstatale. Calitatea de membru al acestor organizații completează și extinde mecanismele bilaterale și regionale de realizare a intereselor naționale fundamentale ale Republicii Moldova și asigură accesul la experiența mondială, la informație, statistică, serviciile experților, la sursele de asistență tehnică și financiară.

Organizațiile internaționale pot contribui la dinamizarea activității și creșterea rolului și influenței în lume a Republicii Moldova. Fiind membru al acestor organizații, Republica Moldova va participa la crearea mecanismelor ordinii de drept internațional, va asigura unele garanții privind securitatea sa națională.

Direcția prioritară a activității Republicii Moldova în organizațiile internaționale este sporirea eficienței participării în cadrul O.N.U. și în instituțiile ei specializate. Republica Moldova va întreprinde eforturi orientate spre creșterea activității sale în structurile de menținere a păcii și ordinii în lume.

Republica Moldova acordă o importanță primordială activității pacificatoare a O.N.U. privind prevenirea și aplanarea conflictelor internaționale, regionale și locale. În acest context țara noastră și pe viitor va activa în cadrul O.N.U. în vederea asigurării securității internaționale și regionale. Republica Moldova optează pentru sporirea eficacității mecanismului sancțiunilor aplicate de O.N.U. Țara noastră și pe viitor va susține formele tradiționale și cele noi de activitate ale O.N.U., scopul cărora este antrenarea mai activă a acestei organizații la soluționarea problemelor legate de menținerea păcii și securității în lume, dezarmarea reală, protecția mediului înconjurător etc.

Republica Moldova va folosi experiența și resursele F.M.I., Băncii Mondiale, P.N.U.D., B.I.R.D., O.M.S., U.N.E.S.C.O., altor organizații și instituții specializate ale O.N.U. pentru dezvoltarea sa economică, tehnico-științifică și culturală. Eforturile Republicii Moldova vor fi îndreptate spre folosirea posibilităților O.N.U. și ale instituțiilor ei specializate pentru susținerea financiară și consultativă a reformelor democratice ce se desfășoară în țară, dezvoltarea economiei și culturii și cooperării internaționale în acest domeniu.

Pornind de la posibilitățile sale economice și financiare, Republica Moldova va tinde să obțină calitatea de membru și al altor organizații internaționale atât guvernamentale, cât și neguvernamentale în vederea creării de condiții optime pentru apărarea intereselor sale naționale prioritare.

b) Cooperarea regională și subregională

Republica Moldova va tinde permanent spre dezvoltarea cooperării regionale și subregionale în scopul consolidării independenței sale și asigurării efective a intereselor naționale.

Una din direcțiile principale ale politicii externe a Republicii Moldova la nivel regional este activitatea în cadrul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, ceea ce va contribui la intrarea țării noastre în comunitatea europeană și la folosirea cât mai deplină a mecanismelor O.S.C.E. în vederea asigurării priorității politice sale externe.

Republica Moldova susține extinderea domeniului de activitate al O.S.C.E., consolidarea instituțiilor acestui for internațional și sporirea eficacității activității lui, crearea în cadrul O.S.C.E. a unor noi mecanisme care ar contribui la consolidarea securității regionale și la soluționarea problemelor stabilirii politico-militare în Europa, la cooperarea interstatală constructivă în sfera economică, tehnico-științifică, culturală și umanitară.

Republica Moldova va depune eforturi pentru ca în cel mai apropiat timp să intre în Consiliul Europei și să adere la cele mai importante convenții internaționale elaborate sub egida acestei instituții de mare autoritate. Acesta va constitui un moment important la atingerea de către Republica Moldova a nivelului standardelor europene în domeniul edificării statului de drept.

Un obiectiv major și de perspectivă al politicii externe a Republicii Moldova este integrarea treptată în Uniunea Europeană. Primul pas în această cale îl constituie semnarea Acordului de Parteneriat și

Cooperare.

Republica Moldova își va intensifica activitatea în cadrul Consiliului de Cooperare Nord-Atlantică și Adunării Atlanticului de Nord. Ea susține transformarea treptată a acestor instituții în elemente ale unui nou sistem de securitate europeană. În contextul colaborării cu Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (N.A.T.O.) țara noastră atribuie o importanță deosebită, din punct de vedere al consolidării securității naționale, regionale și internaționale, activității în cadrul programului "Parteneriatul pentru Pace".

Republica Moldova va stabili contacte permanente cu Uniunea Europei Occidentale prin dialog politic, schimb de delegații și elaborarea unor programe comune de colaborare.

Țara noastră va promova o politică de colaborare activă în cadrul C.S.I. în scopul menținerii păcii și asigurării securității pe teritoriul statelor Comunității în contextul menținerii păcii și asigurării securității pe plan european și mondial. Republica Moldova va tinde spre adâncirea colaborării dintre țările C.S.I. în domeniul respectării drepturilor omului și a normelor dreptului internațional.

Țara noastră se pronunță pentru o colaborare eficace cu țările C.S.I. în vederea depășirii stării de criză economică, dezvoltării relațiilor economice și comerciale cu ele pe principii de egalitate și avantaj reciproc și consideră drept scop final al acestei colaborări crearea unui spațiu economic comun, bazat pe principiile economiei de piață.

Pornind de la imediata apropiere a zonei bazinului Mării Negre și a Dunării, Republica Moldova va colabora activ în cadrul Cooperării Economice a Mării Negre, își va extinde activitatea în Comisia Dunării și va participa la lucrările Comitetului Preparatoriu pentru Conferința diplomatică în problemele cooperării dunărene.

Republica Moldova va tinde spre stabilirea și dezvoltarea în continuare a relațiilor cu țările Inițiativei Cental-Europene, Grupului Vîșegrad, Consiliului Nordic și Consiliului Baltic.

3. Cooperarea internațională culturală și științifică

Dinamizându-și activitatea în U.N.E.S.C.O., Uniunea Latină, Mișcarea francofoniei, Republica Moldova va activa în vederea folosirii depline a acestor și altor organizații internaționale în scopul păstrării și îmbogățirii patrimoniului cultural și spiritual național. Se vor dezvolta relațiile dintre instituțiile de cultură, știință, învățământ din țară și centrele informaționale de profilul respectiv de peste hotare, ceea ce va contribui la participarea ei activă la viața culturală și științifică internațională.

Republica Moldova va întreprinde măsurile necesare pentru a stabili contacte cu diaspora moldovenească din străinătate, dezvoltând relații culturale și economice cu reprezentanții ei.

O deosebită atenție se va acorda creării peste hotare a unei imagini veridice a Republicii Moldova ca țara aliniată la standardele europene, angajată ireversibil pe calea democratizării și pluralismului politic, de partener de nădejde, cu un potențial uman și economic respectiv, de țară interesată să dezvolte relații normale cu statele vecine, cu toate țările lumii ca factor de stabilitate în zonă.

* * *

Realizarea direcțiilor principale ale politicii externe, ce constituie esența Concepției politicii externe a Republicii Moldova, are drept scop participarea țării noastre la edificarea unei Europe noi, integrarea în calitate de partener egal în noile structuri, formarea unui sistem de relații cu întreaga comunitate internațională, ceea ce va asigura stabilitate și perspectivă relațiilor Republicii Moldova cu alte state.

Complexitatea și schimbarea rapidă a situației politice mondiale, regionale și subregionale condiționează faptul că concepția politicii externe a unui stat nu poate constitui o schemă rigidă. Din aceste considerente strategia politicii externe necesită, în corespundere cu scopurile politicii externe a țării noastre, o adaptare permanentă la situația reală pentru asigurarea intereselor Republicii Moldova în calitate de subiect al dreptului internațional.

Anexă

SUPORTUL LEGISLATIV ȘI ORGANIZATORIC AL PROMOVĂRII POLITICII EXTERNE

În scopul promovării unei politici externe coordonate și eficiente este necesar să se întreprindă

următoarele măsuri:

1. Să se adopte Legea cu privire la promovarea politicii externe, în care să fie delimitate obligațiile și responsabilitățile organelor care promovează politica externă.

2. Să se deschidă noi ambasade, consulat și reprezentanțe peste hotare pentru promovarea mai activă și eficientă a politicii externe.

3. Să se întreprindă măsuri pentru crearea unei imagini veridice a Republicii Moldova peste hotare prin:

înființarea unui grup de lucru pentru pregătirea operativă a materialelor informativ-analitice despre desfășurarea reformelor economice, politice, judiciare și altor reforme în țară;

adresarea unor mesaje politice, care să conțină o caracterizare a evoluției reformelor în țara noastră, de către conducerea de vîrf a Republicii Moldova către șefii altor state și guverne, conducătorii și factorii de decizie al organizațiilor și instituțiilor internaționale;

folosirea mai activă a principalelor organizații internaționale - O.N.U., O.S.C.E., Consiliul Europei ș.a. pentru informarea opiniei publice internaționale despre desfășurarea reformelor în țara noastră;

organizarea de vizite în Republica Moldova a conducătorilor și factorilor de decizie din diverse organizații internaționale pentru a se documenta la fața locului;

acordarea unui sprijin efectiv organizațiilor neguvernamentale, care contribuie la crearea unei imagini veridice a Republicii Moldova peste hotare.

4. Să se aloce M.A.E., și ambasadelor Republicii Moldova mijloace financiare respective în valută națională și valută liber convertibilă pentru asigurarea activității lor.

5. Să se efectueze urgent reparația, să se amenajeze și să se utilizeze clădirea destinată M.A.E., să se repartizeze tuturor diviziunilor ministerului spațiu necesar funcționării lor.

6. Să se creeze în cadrul M.A.E. un sistem modern informațional și de telecomunicații al M.A.E., să se doteze acest sistem cu mijloace necesare de asigurare a confidențialității schimbului de informații cu reprezentanțele de peste hotare.

7. Să se înființeze în cadrul M.A.E. serviciul Protocolului de Stat pentru asigurarea protocolului Președintelui Republicii Moldova, Președintelui Parlamentului, Primului-ministru și al ministrului afacerilor externe în relațiile cu țările străine.

8. Să se creeze un mecanism de asistență juridică, de sprijin financiar și material în sfera pregătirii cadrelor diplomatice.

9. Să se organizeze pregătirea specialiștilor în cadrul Universității de Stat din Moldova și a unor cursuri diplomatice speciale pe lângă M.A.E.

10. Ministerul Afacerilor Externe să coordoneze activitatea în domeniul politicii externe a altor ministere și departamente.